

Кочарян А. Б.,
канд. пед. наук,
старший науковий співробітник,
Інститут обдарованої дитини
НАПН України, м. Київ

УДК 37.091.3



МЕТОДИ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ВПРОВАДЖЕНЬ МОДЕЛЕЙ НАУКОВОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІ ТА ПОЗАШКІЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Наукова освіта є ключовою складовою розвитку сучасного суспільства, оскільки сприяє формуванню критичного мислення, креативності та інноваційного підходу у молодого покоління. Впровадження експериментальних моделей наукової освіти у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах сприяє підвищенню якості освітнього процесу та адаптації до сучасних вимог ринку праці. Однак оцінка ефективності таких впроваджень є складним завданням, що вимагає застосування експертних методів.

Експертне оцінювання дозволяє об'єктивно визначити ступінь доцільності та результативності освітніх нововведень, оскільки враховує думки фахівців, які мають значний досвід у відповідній сфері. Методи експертних оцінок допомагають не лише аналізувати якість реалізації нових моделей, але й формувати рекомендації щодо їх удосконалення. Саме тому дане дослідження зосереджується на розгляді ключових методів експертного оцінювання, їх застосуванні в освітньому процесі та практичних підходах до оцінки ефективності експериментальних впроваджень.

Методи експертного оцінювання не є новими у педагогіці і широко застосовуються у сфері освіти, оскільки дозволяють отримати структуровані дані щодо ефективності та доцільності нових освітніх підходів [1; 2]. Основні методи, що використовуються для оцінки експериментальних моделей наукової освіти, включають: метод Делфі, метод парних порівнянь, анкетування та опитування експертів, метод ранжування.

Метод Дельфі є одним із найпоширеніших способів експертного оцінювання в освітніх дослідженнях [3]. Він передбачає багатоступеневий процес збору думок експертів з подальшим узагальненням та аналізом їх відповідей. Основна перевага цього методу – можливість досягнення високого рівня узгодженості думок серед експертів, що сприяє об'єктивному оцінюванню освітніх нововведень.

Застосування методу Дельфі у сфері наукової освіти дає змогу отримати структуровані висновки щодо ефективності певних моделей навчання, а також

визначити найбільш перспективні напрями розвитку освітніх програм [4]. Наприклад, використання цього методу може допомогти оцінити вплив інтеграції STEM-освіти у шкільну програму на рівень підготовки учнів до майбутніх професійних викликів.

Метод парних порівнянь полягає в тому, що експерти оцінюють ефективність різних освітніх моделей шляхом порівняння їх за визначеними критеріями [5]. Метод дозволяє отримати ранжований список освітніх нововведень, що дає змогу ідентифікувати найбільш ефективні підходи та технології навчання [6].

Метод парних порівнянь є особливо корисним при аналізі альтернативних варіантів навчальних програм. Наприклад, у випадку вибору між класичними та інтерактивними методами викладання природничих дисциплін, даний метод допомагає визначити оптимальний підхід на основі оцінок експертів.

Анкетування є ще одним популярним методом збору думок експертів. Воно передбачає створення спеціальних опитувальників, які містять питання щодо різних аспектів впровадження освітніх моделей. Опитування експертів може бути корисним для оцінки якості навчальних програм, рівня підготовки педагогів та сприйняття нововведень учнями.

Практика показує, що метод анкетування є ефективним інструментом для оцінки результативності освітніх інновацій. Його використання дозволяє зібрати велику кількість думок та виявити спільні тенденції, які можуть вплинути на подальший розвиток освітніх технологій.

Метод ранжування [7] використовується для оцінки важливості окремих факторів, що впливають на ефективність освітніх впроваджень. Експерти формують список ключових параметрів та розташовують їх у порядку значущості, що дозволяє визначити, які аспекти потребують першочергової уваги при впровадженні нових моделей навчання.

Цей метод є особливо корисним у випадках, коли необхідно визначити пріоритетність інновацій у рамках освітніх реформ. Наприклад, у контексті інтеграції цифрових технологій у навчальний процес метод ранжування допомагає виявити, які елементи (інтерактивні платформи, VR-технології, штучний інтелект) мають найбільший вплив на якість навчання.

Отже, результати дослідження показали, що використання методів експертного оцінювання є ефективним підходом до аналізу впровадження нових моделей наукової освіти. Експертні методи дозволяють отримати об'єктивну оцінку ефективності інновацій, а також виробити рекомендації щодо їх подальшого вдосконалення.

Узагальнюючи вищезазначене, можемо підкреслити, що метод Дельфі забезпечує високий рівень узгодженості думок експертів і є особливо корисним для оцінки довгострокових освітніх реформ; метод парних порівнянь дозволяє

об'єктивно оцінити різні варіанти навчальних програм і вибрати найефективніші; анкетування та опитування експертів сприяє швидкому збору великої кількості інформації щодо впливу освітніх моделей; метод ранжування допомагає визначити пріоритети впровадження освітніх інновацій.

Таким чином, з урахуванням отриманих результатів, рекомендуємо активно використовувати експертні методи для оцінки ефективності освітніх нововведень. Це дозволить не лише покращити якість навчального процесу, а й забезпечити адаптацію освітніх програм до сучасних викликів та потреб суспільства.

Список використаних джерел

1. Григораш В. В. Кваліметричний підхід до експертного оцінювання навчально-виховного процесу. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. № 34. С. 140–146.
2. Козлов В. Є., Новикова О. О. Теоретико-множинний метод експертного оцінювання. Системи обробки інформації. 2012. № 9. С. 291–293.
3. Горбатенко В., Петренко І. Метод Делфі та специфіка його застосування у прогностичних розробках. Політичний менеджмент. 2008. № 6. С. 174–182.
4. Єльнікова Г. В. Технологія інструментарію кількісного вимірювання якості освіти в навчальному закладі. Якість освіти (управлінський аспект). 2011. С. 8–25.
5. Алексєєв О. М. Визначення складності тестових завдань методом попарних порівнянь. Педагогічний дискурс. 2010. № 8. С. 5–9.
6. Гнатієнко Г. М., Снитюк В. Є. Експертні технології прийняття рішень. Київ : Маклаут, 2008. 444 с.
7. Староста В. І. Педагогічні дослідження : метод. матеріали для практичних занять та самост. роботи студентів. 2019. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/29626> (дата звернення: 01.02.2025).

Маркотенко Т. С.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти,
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка", м. Полтава

УДК 373.3.091.3(477)



ТВОРЧІ ВПРАВИ В СИСТЕМІ НАВЧАННЯ НУШ

Головними завданнями навчання української мови як державної в 1-4 класах НУШ є формування мовленнєвих умінь і навичок (мовленнєвої компетенції) різних рівнів навчання мови з урахуванням ступеня володіння нею